

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Ústav věd o umění a kultuře

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce a studijní obor: Jakub Kahoun, Kulturní studia

Název práce: ESTETIKA KAŽDODENNOSTI A MĚSTSKÉ PROSTŘEDÍ

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Dadejík, Ph.D.

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Bakalářská práce Jakuba Kahouna nese název zdánlivě neambiciózní a popisný název *Estetika každodennosti a městské prostředí*. Za tímto názvem se však skrývá odvážný a zajímavý pokus o propojení dvou netriviálních diskusí, dvou diskurzů a v jejich rámci konvergujících argumentací. Tento pokus je promyšlený a hned zkraje třeba říct, že úspěšný. V první části autor představuje přístup převážně anglo-americké environmentální estetiky, resp. její kritické výhrady vůči tradičnímu konceptuálnímu aparátu, který vycházel především ze světa umění. Tyto přístupy (zejména kognitivní estetiku Allena Carlsona) potom zajímavě vyvažuje náhledy, čerpajícími nejen z fenomenologické, ale i z pragmatické tradice (Berleant, Böhme, de Certeau).

Kahoun s pomocí vhodných zdrojů popisuje každodenní zkušenost městského prostředí a vytvoří si tím východisko pro kritický náhled. Pečlivě reflektuje povahu této zkušenosti jak z pozice těch, kteří městské prostředí spíše užívají či konzumují, tak i těch, kteří jej vytvářejí. Již zde čtenáři poodhaluje skryté mechanismy, obsažené ve zdánlivě neutrálním obývání města, mechanismy, které využíváme, zvnitřňujeme, které se až příliš snadno stávají naší druhou přirozeností a tím i prostředkem maskovaného ovládání. Vystává tak přirozeně otázka, jak se těmto mechanismům bránit, tedy jak je učinit viditelnými, všeobecně přístupnými, otevřenými, a tedy i kritizovatelnými, a především otevřenými změně.

Dovolím si pro ilustraci letmý příklad.¹ Je až udivující, jak nepozorovatelně nám komfortní pohyb s velkým pojízdným košíkem po supermarketu ubral na svobodě výběru, volby nejen koupit si opravdu to, co chceme a potřebujeme, ale i jít v posledku kam chceme. Na první pohled se zdá, že tomu je naopak. Ve srovnání s cestou do malého krámku v naší čtvrti, kdy jsme vybaveni pouze malou síťovkou (pletená, či spíše síťovaná nákupní taška, vynalezená ve dvacátých letech v Československu, používaná posléze po celém světě převážně v druhé polovině minulého století), se zdá být nákup v supermarketu vstupem do říše neomezených možností. Ale jít si do obchodu pouze pro to, co potřebujeme, projet velkým supermarketem pouze s jednou kostkou bujónu a být přitom vystaven rafinované strategii slev, je takřka nemožné. Navíc, nákup v supermarketu (s plnicím se pojízdným košíkem), vyžaduje automobil, vždyť právě v souvislosti s rozvojem automobilismu byly pojízdné nákupní košíky také vynalezeny. Zatímco 20 kilogramů nákupu si na zádech domů odtáhne málokdo, autem si takové množství pohodlně odveze každý. Automobil pak vyžaduje pohodlnou příjezdovou komunikaci a místo na parkování. Jednotlivé supermarkety se pak logicky shlukují, spojují, na sebe navazují – když už je na jednom místě tolik koupěschopných zákazníků – a moderní supermarkety tak mají tendenci pokrývat nikoli jednotlivé domy, jak tomu bylo v minulém a předminulém století, nýbrž celé bloky domů, včetně pasáží, průchodů a přilehlých ulic. V takovémto prostředí se ale už nemůže člověk pohybovat jako v běžném veřejném prostoru, jak tomu bylo např. se síťovkou ve čtvrti s malým krámkem. Jeho pohyb je regulován, řízen ve strategicky promyšlených koridorech za neustálého dohlížení kamer a disciplinace zřízců bezpečnostních agentur. Síť nežádoucích konsekvencí se pak neustále rozšiřuje, od stále rychleji mizející zemědělsky či jinak využitelné půdy, až po rozsáhlé negativní dopady globální přepravy zboží.

Různorodost takovýchto druhů skrytého ovládání je veliká, a proto se v druhé části práce Kahoun věnuje příkladům odcizení, manipulace a násilí, kterého se na některých svých obyvatelích dopouští městské prostředí. Perspektivu autor bakalářské práce postupně obrací a interakce v rámci městského prostředí jsou posléze zkoumány z pohledu konzumenta, či chodce jakožto „čtenáře“ tohoto prostředí. „Město je uchopeno jako autoritativní rozvržení možností, které ale mohou být využívány inovativně v rámci různých praktik. Ty jsou částečně

¹ Celý odstavec s tímto příkladem lze při obhajobě v případě časové tísně přeskochit. Uvádím jej jen pro zachycení jedné ze základních intencí této bakalářské práce. Hodnotící pasáže posudku jsou srozumitelné i bez tohoto příkladu.

rozpoznány jako subverzivní, popřípadě mikrosubverzivní vůči rozvrhující moci,“ píše Kahoun a naznačuje tím možné další směřování své práce. Jeho hledisko nemíří ke snění o návratu do nějaké idylické doby před manipulací, nýbrž k úvahám o produktivní a aktivní proměně městského prostředí.

Jakub Kahoun nečerpá jen z teoretických zdrojů, ale citlivě využívá i své vlastní zkušenosti. Jeho propojení estetické a sociologické kritiky městského prostředí pokládám za plodné a nabízející řadu možností dalšího rozvedení.

Jakub Kahoun svou bakalářskou práci vytvářel samostatně, přicházel sám s možným pokračováním, pravidelně ji konzultoval a podle mých komentářů a připomínek upravoval. Po stylistické a gramatické stránce, stejně jako po stránce formální je práce na vysoké úrovni. Na závěr si dovoluji krátkou poznámku. Ať už se bude cesta Jakuba Kahouna ubírat jakýmkoli směrem, jedním z produktivních by rozhodně mohlo být navázání na tuto bakalářskou práci v dalších stupních vysokoškolského studia. Téma je široké a problémy, jichž se práce týká, jsou a budou v blízké budoucnosti navýsost aktuální.

Z výše uvedených důvodů **doporučuji** bakalářskou práci Jakuba Kahouna k obhajobě a pokud se její autor uspokojivě vyrovná s otázkami a připomínkami oponenta, doporučuji hodnotit ji stupněm **výborně**.

Navrhovaná klasifikace:

Výborně

.....
podpis vedoucího práce

V Litoměřicích dne 16. 1. 2022

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------